

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **T. G.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 27 stycznia 2026 r.

zażalenia skazanego

na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2025 r., III KO 138/25, odmawiające przyjęcia – wobec oczywistej bezzasadności – osobistego wniosku T.G. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 czerwca 2025 r., sygn. akt II AKz 280/25, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 maja 2025 r., sygn. akt III K 57/25,

postanowił:

- 1. na podstawie art. 545 § 3 zdanie pierwsze k.p.k. nie uwzględnić wniosku skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu;**
- 2. na podstawie art. 545 § 3 zdanie drugie k.p.k. i art. 437 § 2 k.p.k. zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.**

UZASADNIENIE

Skazany T. G. złożył, oparty o przepis art. 540 § 3 k.p.k., osobisty wniosek o wznowienie postępowania w przedmiocie kary łącznej zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25

czerwca 2025 r., sygn. akt II AKz 280/25, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 maja 2025 r., sygn. akt III K 57/25.

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 5 listopada 2025 r., III KO 138/25, na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. odmówił przyjęcia przedmiotowego wniosku z powodu jego oczywistej bezzasadności.

Wyżej wskazane postanowienie zaskarżył w całości skazany osobiście wnosząc o jego uchylenie oraz:

1. uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 maja 2025 r., sygn. akt III K 57/25;

2. uchylenie prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 czerwca 2025 r., sygn. akt II AKz 280/25;

3. wznowienie postępowania w związku z art. 540 § 3 k.p.k. w związku z wyrokiem TSUE z dnia 15 kwietnia 2021 r., wydanym w sprawie C-221/19 i wydanie wyroku łącznego obejmującego: a) wyrok zasądzony w Szwecji w Sądzie Hovrätten o sygn. B 2844-22, przejęty do wykonania w Polsce postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKz 170/23) oraz b) wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt II K 61/19;

4. zwolnienie w całości z obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych;

5. przyznanie mu obrońcy z urzędu (prośbę tę następnie ponowił w odrębnym piśmie z dnia 13 listopada 2025 r. – uwaga SN).

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł m.in., że Sąd Okręgowy w Szczecinie, w ramach prowadzonych rozważań o karze łącznej, nie uwzględnił w jego sprawie regulacji intertemporalnej z art. 4 § 1 k.k. pomimo, że analizowane zagadnienie stanowi instytucję prawa karnego materialnego. Sąd ten dostrzegł wyrok TSUE, na który powołuje się obecnie skazany, jednak przyjął, że w sprawie nie mamy do czynienia z realnym zbiegiem przestępstw. Z kolei Sąd Apelacyjny w Szczecinie stwierdził między innymi, że choćby na gruncie prawa polskiego możliwe byłoby w podobnym układzie wydanie wyroku łącznego, to regulacja art. 85 § 2 k.k. stanowi, że karą łączną nie obejmuje się kar orzeczonych wyrokami, o

których mowa w artykule 114a k.k., a więc wyroków wydanych w innych państwach członkowskich UE.

Zdaniem skazanego, orzeczenie Sądu II instancji stoi w sprzeczności ze wspomnianym wyrokiem TSUE z dnia 15 kwietnia 2021 r., wydanym w sprawie C-221/19, do którego to orzeczenia Sąd Apelacyjny nawet nie nawiązał. Dlatego w ocenie skarżącego zasadne jest wznowienie postępowania zgodnie z art. 540 § 3 k.p.k.

Zdaniem skarżącego w zaskarżonym postanowieniu Sąd Najwyższy błędnie stwierdził że nie można wydać wyroku łącznego ponieważ nastąpiła zmiana przepisów w czerwcu 2020 r. Nie wspomniano bowiem przy tym że powinno się wybrać ustawę względniejszą dla skazanego, a na jej podstawie można byłoby orzec wobec w jego sprawie wyrok łączny.

Skarżący wskazał, że mamy do czynienia z sytuacją, w której Sąd pierwszej instancji uwzględnił wyrok TSUE, zaś Sąd Apelacyjny stwierdził że orzeczenia skazujące zapadłe na terenie innego państwa Unii Europejskiej nie mogą być obejmowane wyrokiem łącznym choćby zachodziły przesłanki do wymierzenia kary łącznej. Dlatego w ocenie skarżącego mamy dwa, zupełnie odmienne i sprzeczne stanowiska Sądów obu instancji.

Skarżący podniósł również że gdy przekazywano jego karę do wykonania w Polsce był przekonany, iż sądy bez przeszkód wydadzą wyrok łączny i zastosowana zostanie zasada tzw. asperacji. Skazany sprzeciwiał się przekazaniu jego osoby w celu wykonania kary, albowiem odbywanie kary na terenie Szwecji wedle tamtejszych przepisów byłoby dla niego korzystniejsze ze względu na inne przesłanki do warunkowego przedterminowego zwolnienia. Skazany był przekonany, że wydany wyrok łączny niejako zrekompensuje mu tę różnicę w odbywaniu kary między Szwecją a Polską. Zaistniała sytuacja jest z niekorzyścią dla niego i takie nierówne traktowanie wobec prawa może naruszać artykuł 5 Europejskiej konwencji praw człowieka. W podsumowaniu skarżący dodał, że Sąd Najwyższy w innej, podobnej sprawie (III KO 90/21) wznowił postępowanie uchylając wyrok Sądu Apelacyjnego i wyrok Sądu Okręgowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się niezasadne.

Przypomnieć należało, że na skutek wystąpienia przez Sąd krajowy (Sąd Okręgowy w Gdańsku) z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, organ ten, wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2021 r., wydanym w sprawie C-221/19, orzekł następująco:

1) Wykładni art. 8 ust. 2-4 decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności - w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., w związku z art. 17 ust. 1 i 2 oraz art. 19 tej decyzji należy dokonywać w ten sposób, że zezwalają one na wydanie wyroku łącznego obejmującego nie tylko jedną lub więcej kar uprzednio orzeczonych względem zainteresowanego wyrokiem zapadłym w państwie członkowskim, w którym ten wyrok łączny zostaje wydany, lecz również jedną lub więcej kar orzeczonych względem niego wyrokiem zapadłym w innym państwie członkowskim, które są wykonywane na mocy tej decyzji ramowej w pierwszym państwie członkowskim. Taki wyrok łączny nie może jednak prowadzić do dostosowania wymiaru lub rodzaju wspomnianych kar, wykraczającego poza ścisłe granice przewidziane w art. 8 ust. 2-4 decyzji ramowej 2008/909, do naruszenia nałożonego w art. 17 ust. 2 tej decyzji ramowej obowiązku zaliczenia pełnego okresu pozbawienia wolności już odbytego w stosownym wypadku przez osobę skazaną w państwie wydającym na poczet całkowitego okresu kary pozbawienia wolności, która ma zostać odbyta w państwie wykonującym, czy też do rewizji kar orzeczonych wyrokami zapadłymi w innym państwie członkowskim z naruszeniem art. 19 ust. 2 omawianej decyzji ramowej.

2) Wykładni art. 3 ust. 3 decyzji ramowej Rady 2008/675/WSiSW z dnia 24 lipca 2008 r. w sprawie uwzględniania w nowym postępowaniu karnym wyroków skazujących zapadłych w państwach członkowskich Unii Europejskiej w związku z jej motywem 14 należy dokonywać w ten sposób, że zezwala on na wydanie wyroku łącznego obejmującego nie tylko jedną lub więcej kar uprzednio orzeczonych wyrokiem zapadłym względem zainteresowanego w państwie członkowskim, w którym zostaje wydany ten wyrok łączny, lecz również jedną lub więcej kar orzeczonych względem niego wyrokiem zapadłym w innym państwie

członkowskim, które są wykonywane na podstawie decyzji ramowej 2008/909, zmienionej decyzją ramową 2009/299, w pierwszym państwie członkowskim, pod warunkiem przestrzegania we wspomnianym wyroku łącznym warunków i ograniczeń wynikających z art. 8 ust. 2-4, art. 17 ust. 2 i art. 19 ust. 2 decyzji ramowej 2008/909 ze zmianami w odniesieniu do tych ostatnich kar.

Wspomniane orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości nie zostało wydane co prawda w sprawie skazanego T. G. , ale w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że podstawa wznowienia określona w art. 540 § 3 k.p.k. nie jest ograniczona wyłącznie do osób, w sprawach których zapadło orzeczenie organu międzynarodowego, ale także do innych spraw karnych, w których – przy zachowaniu tożsamości faktyczno-prawnych – będzie zachodziła potrzeba wznowienia postępowania z uwagi na treść orzeczenia takiego organu (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14, OSNKW 2014, nr 8, poz. 59). Uchwała ta co prawda dotyczyła orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, ale w równym stopniu należy ją odnosić do rozstrzygnięć Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Dlatego wykładnia art. 85 § 4 k.k. (w brzmieniu do 23 czerwca 2020 r.; obecnie identyczną normę wysławia art. 85 § 2 k.k. – uw. SN) w zw. z art. 114a § 1 k.k. powinna uwzględniać kontekst normatywny wynikający z przywołanych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej decyzji ramowych i samego rozstrzygnięcia prejudycjalnego (por. postanowienie SN z dnia 3 marca 2022 r., III KO 90/21).

Rzecz jednak w tym, że przywołany powyżej wyrok TSUE może być rozpatrywany wyłącznie w kategoriach kolizji prawa UE z art. 85 § 2 k.k. w zw. z art. 114a § 1 k.k. Wyrok ten nie wpływa na obowiązek dochowania przez Sąd orzekający karę łączną w wyroku łącznym innych przepisów polskiej ustawy karnej i dlatego w sprawie skazanego T. G. nie mógł mieć znaczenia z punktu widzenia ewentualnego wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k.

Prawidłowo dostrzegł Sąd Najwyższy, orzekający jako Sąd wznowieniowy pierwszej instancji, że Sąd Okręgowy nie pominął w swoich rozważaniach przedmiotowego wyroku TSUE, który – co należy podkreślić w kontekście instytucji wznowienia postępowania – zapadł jeszcze zanim doszło do wydania w sprawie

skazanego nieprawomocnego postanowienia odmawiającego połączenia kar orzeczonych przez sądy polski i szwedzki.

Rzecz jednak w tym, że niedopuszczalność orzeczenia w sprawie skazanego kary łącznej nie wynikała z faktu nieuwzględnienia przedmiotowego judykatu TSUE, czy wadliwej jego interpretacji, ale z faktu, że czyn prawomocnie przypisany skazanemu przez Sąd Królestwa Szwecji został popełniony w dniu 15 listopada 2021 r., a więc po wydaniu wyroku sądu polskiego, tj. wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z 14 lutego 2020 r., II K 61/19, zmienionego (wyłącznie w odniesieniu do opisu części czynów) następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 marca 2022 r., sygn. akt II AKa 172/20 – którymi to wyrokami prawomocnie skazano T. G. za szereg przestępstw stypizowanych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełnionych między 13 maja 2016 r. a 12 września 2017 r. oraz przestępstwa skarbowe popełnione w dniu 5 kwietnia 2018 r.

Nie wnikając w sprzeczność poglądów orzekających w niniejszej sprawie Sądów obu instancji w zakresie dopuszczalności orzeczenia względem skazanego kary łącznej, co niejako pozostaje w oderwaniu od precyzyjnie wynikającego art. 540 § 3 k.p.k. przedmiotu postępowania wznowieniowego, trudno nie zauważyć, że Sąd *meriti* w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia zwrócił uwagę, że w sprawie brak jest materialnoprawnych, wynikających z art. 85 § 1 k.k. w jego aktualnym brzmieniu, podstaw do orzeczenia wobec skazanego kary łącznej.

Oba skazania, wyrokami sądów polskiego i szwedzkiego, uprawomocniły się po dniu 24 czerwca 2020 r. To zaś oznaczało obowiązek stosowania znowelizowanych przepisów o karze łącznej, wprowadzonych przepisem art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1738). Przedmiotowa ustawa w art. 81 ust. 2 przewidywała przy tym szczególną regułę intertemporalną, w świetle której przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Regulacja ta wyłącza stosowanie akcentowanej przez skazanego zasady ogólnej,

wynikającej z art. 4 § 1 k.k. na zasadzie *lex specialis derogat legi generali*. Inaczej rzecz by się miała wyłącznie w sytuacji, kiedy skazany zostałby skazany (a precyzyjnie: gdyby też wymierzono za przypisane mu przestępstwa kary) wyrokami wydanymi przed 24 czerwca 2020 r. oraz po tej dacie – co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Dlatego wobec skazanego ewentualne zastosowanie mógł mieć art. 85 § 1 k.k. w jego aktualnie obowiązującym brzmieniu (od dnia 24 czerwca 2020 r.). Przepis ten określa, że jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Tymczasem, jak już wspomniano, przestępstwo, za które T. G. skazany został w Szwecji zostało popełnione w dniu 15 listopada 2021 r., a więc już po tym, jak Sąd Okręgowy w Koszalinie wydał w jego sprawie nieprawomocny wyrok (co miało miejsce 14 lutego 2020 r.).

Nie sposób, nawiązując do argumentacji skarżącego, pominąć przy tym, że instytucja kary łącznej nie polega na niejako automatycznym zmniejszeniu dolegliwości za przestępstwa już popełnione, ale służy racjonalizacji wykonania kar pochodzących z różnych skazań – zgodnie z aktualizowanymi na bieżąco celami tychże kar. Zastosowanie tej instytucji, także w wyroku łącznym, zawsze uwarunkowane jest spełnieniem materialnoprawnych podstaw orzeczenia kary łącznej, a to w niniejszej sprawie – jak wykazano powyżej – nie miało miejsca.

Ponieważ nawet uwzględnienie w sprawie sugestii płynących z wyroku TSUE wydanego w sprawie C-221/19 nie spowodowałoby zmaterializowania się wspomnianych pozostałych kodeksowych warunków orzeczenia względem skazanego kary łącznej, nie został spełniony określony w art. 540 § 3 k.p.k. warunek „potrzeby” wznowienia postępowania sądowego na korzyść oskarżonego, wynikającej z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.

Wydając zaskarżone postanowienie Sąd Najwyższy nie pominął żadnej z okoliczności podnoszonych przez skazanego w kontekście zapadłych w jego sprawie postanowień Sądów obu instancji. W zażaleniu skarżący nie sformułował

konkretnych zarzutów świadczących o nietrafności tego postanowienia a przedstawiona argumentacja sprowadzała się zasadniczo do powielenia okoliczności podniesionych w osobistym wniosku o wznowienie postępowania.

Zażaleniowa kontrola trafności decyzji Sądu Najwyższego, nie polega na ponownym rozpatrzeniu wniosku uzupełnionego o ewentualną nową argumentację, ale dotyczącą tych samych okoliczności. Rolą Sądu Najwyższego orzekającego w trybie art. 545 § 3 zdanie drugie k.p.k. jako Sąd drugiej instancji jest, co do zasady, sprawdzenie, czy zasadnie, zgodnie z prawem oceniono, że wniosek o takiej a nie innej treści powinien zostać uznany za bezzasadny w stopniu oczywistym. Inne rozumienie omawianej instytucji oznaczałoby, że w postępowaniu zażaleniowym Sąd Najwyższy byłby organem ponownie oceniającym ten sam wniosek, a nie sposób jego rozstrzygnięcia w pierwszej instancji (zob. postanowienia SN: z dnia 26 września 2018 r., IV KO 119/17; z dnia 9 października 2018 r., III KO 64/18).

Uwzględniając powyższą argumentację podzielić należało stanowisko, że w sprawie nie zaktualizowała się, z oczywistych powodów, podstawa wznowieniowa *propter decreta* określona w art. 540 § 3 k.p.k. Upoważniało to Sąd Najwyższy orzekający w dniu 5 listopada 2025 r. do odmowy przyjęcia osobistego wniosku skazanego na podstawie art. 545 § 3 k.p.k., jako oczywiście bezzasadnego.

Ponieważ zaskarżone postanowienie Sądu Najwyższego jest w pełni zasadne, jako takie należało je utrzymać w mocy.

Jednocześnie przepis art. 545 § 3 k.p.k. umożliwiający wstępną kontrolę wniosku o wznowienie postępowania, stwarza także możliwość odstąpienia od konieczności przeprowadzenia różnego rodzaju czynności procesowych związanych z wnioskiem, w tym wyznaczenia obrońcy z urzędu. Argumentując *a maiori ad minus*, skoro możliwe jest odstąpienie od wyznaczenia obrońcy celem zainicjowania i udziału w postępowaniu wznowieniowym, a więc prowadzonym w tym zakresie co do istoty, trudno za racjonalną uznać interpretację, jakoby celowe było wyznaczenie obrońcy wyłącznie do udziału w posiedzeniu dotyczącym kontroli instancyjnej wydanego w trybie art. 545 § 3 k.p.k. postanowienia o odmowie przyjęcia osobistego wniosku skazanego, wobec oczywistej bezzasadności tego wniosku, w sytuacji sporządzenia przez skazanego poprawnego pod względem formalnym środka zaskarżenia i wobec braku wymogu obrony obligatoryjnej.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[a.ł.]

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska